

Tämä on rinnakkaistallennettu versio alkuperäisestä julkaisusta.

Tämä on julkaisun kustantajan pdf.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Laaksonen-Heikkilä, R. & Puodinketo-Wahlsten, A. 2019. Kouluttautuminen kotoutumisen edistämisen apuna. Teoksessa A. Puodinketo-Wahlsten & R. Laaksonen-Heikkilä. (toim.) Terveys ja hyvinvointi maahanmuuttajien kotoutumisen edistämässä – MARJAT-hankkeen satoa. Turun ammattikorkeakoulun raportteja 260. Turku: Turun ammattikorkeakoulu, 25 - 30.

URL: <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522167354.pdf>

Kaikki julkaisut Turun AMK:n rinnakkaistallennettujen julkaisujen kokoelmassa Theseuksessa ovat tekijänoikeussäännösten alaisia. Kokoelman tai sen osien käyttö on sallittu sähköisessä muodossa tai tulosteena vain henkilökohtaiseen, ei-kaupalliseen tutkimus- ja opetuskäyttöön. Muuhun käyttöön on hankittava tekijänoikeuden haltijan lupa.

This is a self-archived version of the original publication.

The self-archived version is a publisher's pdf of the original publication.

To cite this, use the original publication:

Laaksonen-Heikkilä, R. & Puodinketo-Wahlsten, A. 2019. Kouluttautuminen kotoutumisen edistämisen apuna. In A. Puodinketo-Wahlsten & R. Laaksonen-Heikkilä. (eds.) Terveys ja hyvinvointi maahanmuuttajien kotoutumisen edistämässä – MARJAT-hankkeen satoa. Reports from Turku University of Applied Sciences 260. Turku: Turku University of Applied Sciences, 25 - 30.

URL: <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522167354.pdf>

All material supplied via TUAS self-archived publications collection in Theseus repository is protected by copyright laws. Use of all or part of any of the repository collections is permitted only for personal non-commercial, research or educational purposes in digital and print form. You must obtain permission for any other use.

2.3 Kouluttautuminen kotoutumisen edistämisen apuna

Ritva Laaksonen-Heikkilä

THL, yliopettaja, Turun ammattikorkeakoulu

Anu Puodinketo-Wahlsten

TtM, lehtori, Turun ammattikorkeakoulu

Monikulttuurinen hoitotyö on eri kulttuurien parissa tehtävää hoitotyötä, jonka päämääränä on edistää maahanmuuttajan kotoutumista sekä terveyttä ja hyvinvointia ottamalla huomioon asiakkaan kulttuurinen tausta. (Koskinen 2010.) Monikulttuurinen osaaminen kehittyy koulutuksen ja harjoittelun kautta. Terveystieteiden henkilöstö kokee, että on heidän omalla vastuullaan olla utelias, etsiä tietoa ja saavuttaa elinikäisen oppimisen asenne. (Taylor ym. 2011.) Osaaminen kehittyy vähitellen ajan kanssa (Loftin ym. 2013).

Tutkimusten mukaan kulttuurinen lisäkoulutus vaikuttaa terveydenhuollon henkilöstön tietoihin, taitoihin, asenteisiin ja asiakastyytyväisyyteen (Govere & Govere, 2016). Lisäkoulutuksissa käyneet kokevat oman monikulttuurisen osaamisensa paremmaksi kuin ne, jotka eivät ole koulutuksissa käyneet. Heillä on myös vähemmän ennakkoluuloja eri kulttuureista tulevia asiakkaita kohtaan ja paremmat tulkin käyttötaidot. (Mulder ym. 2015.)

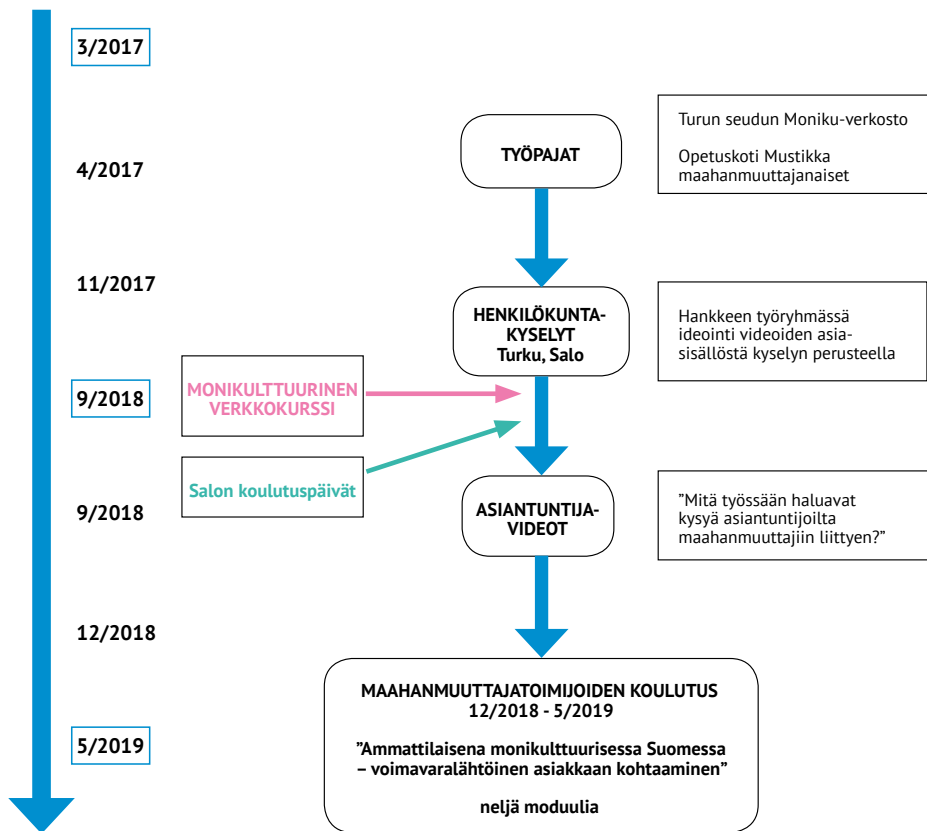
Moni työntekijä on kohdannut kulttuuriin liittyviä ongelmia työskennellessään maahanmuuttajien kanssa. Ongelmat liittyvät muun muassa kieleen, asiakkaan terveyskäsitteisiin, erilaisiin uskomuksiin ja uskontoon. (Yilmaz, 2017.) Vaikeuksia kohtaamistilanteissa aiheuttaa luottamuksen puute. Luottamus on parempaa hoitosuhteissa, joissa hoitajan monikulttuurinen osaamisen on hyvällä tasolla. (Sainola-Rodriguez 2009.)

Hoitajat kokevat, että he eivät aina kykene vastaamaan maahanmuuttajataustaisen asiakkaan tarpeisiin. Lisäksi he kokevat kyvyttömyyttä auttaa maahanmuuttajataustaista asiakasta hänen ongelmissaan. (Sainola-Rodriguez 2009.) Ongelmia aiheuttaa hoitohenkilökunnan mielestä maahanmuuttajataustaisen asiakkaiden tietä-

mättömyys palvelujärjestelmästä, ylisuuret odotukset palvelujärjestelmää kohtaan, liian matala kynnyks palveluihin hakeutumisessa ja huono sitoutuminen elämäntapamuutoksiin. (Oroza 2007.)

Kaikki hoitajat eivät mielellään työskentele maahanmuuttajien kanssa (Sainola-Rodriguez 2009; Mulder ym. 2015) ja tästä syystä maahanmuuttajataustaisten asiakkaiden hoitaminen saattaa keskittyä vain muutamille hoitajille. Kaikista eri maahanmuuttajaryhmistä turvapaikanhakijoiden kanssa työskentely koetaan haastavimmaksi ja raskaimmaksi. (Sainola-Rodriguez 2009.) Toisaalta maahanmuuttajien parissa työskentely koetaan rikkautena, koska se on antoisaa ja lisää erilaisuuden hyväksymistä (Hassinen-Ali-Azzani 2002).

MARJAT-hankkeessa on toteutettu maahanmuuttajien kanssa toimiville monikulttuurisen osaamisen koulutusta eri muodoissa. Koulutuksen suunnittelu pohjautuu aikaisempiin tutkimuksiin aiheesta, työpajoihin ja henkilökuntakyselyihin. Sisällön suunnittelussa olivat mukana hankkeen työryhmä, eri asiantuntijat ja toimijat sekä maahanmuuttajat. Monikulttuurisen osaamisen koulutuksia suunniteltiin ja toteutettiin maaliskuusta 2017 toukokuuhun 2019.

Kuvio 1.
Ammattilaisten monikulttuurisen osaamisen koulutusprosessi MARJAT-hankkeessa.

Koulutuksen suunnittelun pohjaksi toteutettiin kaksi työpajaa Turun seudun Monikulttuurisuus-verkoston ja Opetuskoti Mustikan maahanmuuttajanaisten ja toimijoiden kanssa. Terveystieteiden henkilökunnan ajatuksia ja mielipiteitä kartoitettiin henkilökuntakyselyjen avulla. Kouluttautumisen avuksi tehtiin asiantuntijavideoita, joiden pohjana oli Turun kaupungin Hyvinvointitoimialan terveysasemien henkilöstölle esitetty kysymys: ”Mihin maahanmuuttajien kohtaamiseen liittyviin arjen ongelmiin henkilöstö haluaa saada vastauksia monikulttuurisen osaamisen asiantuntijoilta?”

Hankkeen työryhmässä käsiteltiin saatuja vastauksia ja niiden perusteella ideoitii edellä mainittujen asiantuntijavideoiden sisällöt. Youtube-videot ovat vapaasti kaikkien käytettävissä ja löytyvät hankkeen verkkosivuilta osoitteesta www.turkuamk.fi/marjat.

Videoissa asiantuntijoina toimivat ja heidän aiheitaan olivat:

Ulkomaalaistoimistosta terveydenhoitaja YAMK Nina Kevo: Millainen on maahanmuuttotarkastus? Maahanmuuttajien sairauksista ja erityisongelmista. Maahanmuuttajien omahoidosta ja hoitoon liittyvistä uskomuksista. Ympärileikkaukset ja puheeksi ottaminen.

Monikulttuurisuuden asiantuntija Melody Karvonen: Terveystä, sairaudesta ja hoidosta eri kulttuureissa. Maahanmuuttaja vastaanotolla. Maahanmuuttajan käsitteitä sairaanhoitajan työstä. Ovatko mielenterveysongelmat ja vammaisuus tabuja?

Yrittäjä ja tulkki Sambeau Sam-Koskitanner: Tulkki apuna vastaanotolla. Hoitotyön toteuttamisesta maahanmuuttajille. Raskauden ehkäisystä eri kulttuureissa. Mielenterveysongelmista ja vammaisuudesta.

Koulutuksia jatkettiin sekä verkkokurssina että koulutuspäivinä Salossa ja Turussa. Monikulttuurisen osaamisen verkkokoulu suunniteltiin Salon ja Turun koulu- ja opiskeluterveydenhuollon työntekijöille osoitetun kyselyn tulosten perusteella. Verkkokouluun voi tutustua osoitteista

www.turkuamk.fi/marjat tai <https://monikulttuurinenosaaminen.wordpress.com>

Tarkempaa tietoa verkkokoulusta löydät tämän julkaisun artikkelista Monikulttuurisen osaamisen verkkokoulu – sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten monikulttuurista osaamista kehittämässä.

Salon kaupungin avoterveydenhuollosta koulutuspäivissä mukana olivat neuvoloiden, aikuisvastaanoton ja suun terveydenhoidon hoitohenkilöstöä. Henkilöstö koostui terveydenhoitajista, sairaanhoitajista, hammashoitajista ja suuhygienisteistä. Tarkempaa tietoa verkkokoulusta löydät tämän julkaisun artikkelista Monikulttuurisen osaamisen koulutus.

Turun koulutuspäivät ”Ammattilaisena monikulttuurisessa Suomessa – voimavara-lähtöinen asiakkaan kohtaaminen” toteutettiin kahtena koulutussessiona. Koulutussessiot muodostuivat neljästä koulutusmoduulista: Kulttuurien välinen kohtaaminen, maahanmuuttaja terveystalvelujen käyttäjänä I ja II sekä maahanmuuttajatyön erityiskysymyksiä.

Lähteet

- Hassinen-Ali-Azzani, T. 2002. Terveys ja lapset ovat jumalan lahjoja. Etnografia somalialaisten terveystietämisestä ja perhe-elämän hoitokäytännöistä suomalaiseen kulttuuriin siirtymävaiheessa. Kuopion yliopisto, hoitotieteen laitos. Väitöskirja. Viitattu 10.4.2017 http://epublications.uef.fi/pub/urn_isbn_951-781-934-x/urn_isbn_951-781-934-x.pdf.
- Govere, L. & Govere, E. 2016. How Effective is Cultural Competence Training of Healthcare Providers on Improving Patient Satisfaction of Minority Groups? A Systematic Review of Literature. *Worldviews on Evidence-Based Nursing*. Vol. 13, No 6, 402-410. Viitattu 9.4.2017 <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/wvn.12176/epdf>.
- Koskinen, L. 2010a. Kulttuuri, monikulttuurisuus, monikulttuurinen hoitotyö ja maahanmuuttaja käsitteinä. Teoksessa Abdelhamid, P.; Juntunen, A. & Koskinen, L. (toim.) *Monikulttuurinen hoitotyö*. 1. painos. Helsinki: WSOYpro, 16-19.
- Kotouttamisen osaamiskeskus. 2018. Keskeiset käsitteet. Viitattu 8.8.2018 <https://kotouttaminen.fi/keskeiset-kasitteet>.
- Loftin, C.; Hartin, V.; Branson, M. & Reyes, H. 2013. Measures on Cultural Competence in Nurses: An Integrative review. *The Scientific World Journal*. Vol. 2013. Viitattu 9.4.2017 <https://www.hindawi.com/journals/tswj/2013/289101/>.
- Mulder, R.; Koivula, M. & Kaunonen, M. 2015. Hoitohenkilökunnan monikulttuurinen osaaminen -pilottitutkimus. *Tutkiva hoitotyö*. Vol. 13, No 1, 24-34.
- Oroza, V. 2007. Maahanmuuttaja yleislääkärin vastaanotolla. *Duodecim* 123, 441-447. Viitattu 10.10.2018 <http://www.terveyskirjasto.fi/xmedia/duo/duo96296.pdf>.

Sainola-Rodriguez, K. 2009. Transnationaalinen osaaminen - Uusi terveydenhuoltohenkilöstön osaamisvaatimus. Kuopion yliopisto, terveyshallinnon ja -talouden laitos. Väitöskirja. Viitattu 4.3.2017 http://epublications.uef.fi/pub/urn_isbn_978-951-27-1302-8/urn_isbn_978-951-27-1302-8.pdf.

Taylor, G.; Papadopoulos, I.; Dudau, V.; Maerten, M.; Peltegova, A. & Ziegler, M. 2011. Intercultural education of nurses and health professionals in Europe (IENE). *International Nursing Review*. Vol. 58, No 2, 188-195.

Yilmaz, M.; Toksoy, S.; Direc, Z.; Bezirgan, S. & Boylu, M. 2017. Cultural Sensitivity Among Clinical Nurses: A Descriptive Study. *Journal of Nursing Scholarship*. Vol. 49, No 2, 153-161.